

بسمه تعالی

اندیشه پیروزی نهایی نیروی حق و عدالت بر باطل و ستم و برپایی تمامی ارزشهای انسانی به دست مبارک حضرت «مهدی» علیه السلام اندیشه‌ای است که همه گروههای مسلمان آن را باور دارند زیرا ریشه در قرآن کریم دارد. اما چرا نام «مهدی» در قرآن نیامده است؟ آیا اگر نام او می‌آمد مردم باورش‌شان نسبت به او عمیق تر نمی‌شد؟ برای پاسخ به این سؤال روش‌های قرآن مجید را در معرفی انسانهای خوب و وارسته بیان می‌کنیم. قرآن برای شناساندن این افراد از سه راه استفاده کرده است:

راه اول: نخستین راه شناساندن، آوردن اسم شخصیت مورد نظر است. مانند: «و ما محمد الارسل»^۱ یا «وا ذکر فی الكتاب مریم»^۲

راه دوم: شیوه دوم بیان تعداد افراد خاص است. قرآن نقبای بنی اسرائیل را با عدد می‌شناساند. مانند: «و بعثنا منهم اثنی عشر نقیبا»^۳ از میان آنان دوازده سالار برگزیدیم.

راه سوم: معرفی با ویژگی و صفت، که بهترین راه معرفی است. زیرا راه را بر سودجویان می‌بندد. نام جعلی درست کردن آسان است ولی ویژگی‌های هر فرد مخصوص او است. همچنین قرآن از افرادی نام می‌برد که با آن که پیامبر صلی الله علیه و آله را کاملاً با نام می‌شناختند ولی باز او را انکار می‌کردند. قرآن کریم اهل بیت را در آیه‌های تطهیر، مباحله، ولایت^۴ و... با این روش معرفی کرده است. امام مهدی علیه السلام نیز در کتاب خدا با این روش شناسانده شده است. و اینک چند آیه را بررسی می‌کنیم:

آیات مهدویت:

آیه اول: آیا می‌توان زنده بودن امام مهدی علیه السلام را از قرآن استفاده کرد؟ برخی آیه‌های قرآن کریم وجود امام و حجت را بر روی زمین می‌رسانند یکی از این آیات، آیه چهارم سوره قدر است:

«تَنْزِيلُ الْمَلَائِكَةِ وَ الرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ» در شب قدر فرشتگان و روح با اجازه پروردگارشان برای هر امری فرود می‌آیند. بیان مطلب؛ فعل «تنزل» مضارع است و استمرار و تداوم را می‌رساند پس هر سال شب قدر دارد، در شب قدر فرشتگان و روح نازل می‌شوند. از طرفی هر انسانی توانایی پذیرش فرشتگان به ویژه روح که برتر از فرشتگان است، را ندارد و باید انسانی در مرتبه پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله باشد تا این قابلیت را دارا باشد. سؤال: هم اکنون در شب قدر فرشتگان و روح بر چه کسی نازل می‌شوند؟ امیرمؤمنان علی علیه السلام فرمود: شب قدر در هر سال است و امر سال در آن شب نازل می‌شود، برای این امر والیانی پس از رسول خدا وجود دارد. ابن عباس پرسید: اینان چه کسانی هستند؟ فرمود: من و یازده نفر از نسل و فرزندان من.^۵

آیه دوم: اگر بخواهیم ویژگی‌های عصر ظهور مهدی امت را به بهترین شکل بیان کنیم، آیه‌ای بهتر از آیه ۵۵ سوره نور نمی‌یابیم. در این آیه خداوند به مؤمنان صالح وعده می‌دهد و وعده او حق و صددرصدی است.^۶ اما این وعده چیست؟ بهتر است آیه را بخوانیم و وعده‌های الهی را در آن ببینیم.

«وعد الله الذين آمنوا منكم و عملوا الصالحات ليستخلفنهم في الارض كما استخلف الذين من قبلهم و ليمكنن لهم دينهم الذي ارتضى لهم و ليبذلنهم من بعد خوفهم امننا يعبدونى لا يشركون بى شيئا»

ترجمه: خداوند به مؤمنان درستکار شما وعده داده است آنان را در زمین جانشین می‌کند همچنان که گروهی از پیشینیان را جانشین کرده و دینی که برایشان می‌پسندند، بگستراند و بعد از بیمناکی‌شان به آنان امنیت می‌بخشد که در آن زمان من را می‌پرستند و چیزی را شریکم قرار نمی‌دهند.

وعده‌هایی که خداوند به مؤمنان صالح می‌دهد به شرح ذیل است:

۱. تمامی زمین را در اختیارشان می‌گذارد همانند حکومت‌های صالحان گذشته چون نوح و داود و سلیمان.

۲. دین آنان را در تمامی زمین برتری و گسترش می‌دهد؛ دینی که خداوند برای انسانها پسندیده است، یعنی اسلام همراه با ولایت اهل بیت که جریان غدیر و آیه‌های مربوط به آن، بیانگر آن است.

۳. امنیت و آرامش را جایگزین ترس و وحشت مؤمنان درستکار قرار می‌دهد. البته امنیت کامل، زمانی حاصل می‌شود که سراسر زمین در اختیار مؤمنان با تقوا باشد و دشمن قابل توجهی در مقابل آنان نباشد.

۴. نتیجه این حکومت، از میان رفتن جلوه‌های شرک و نفاق و پرستش خدای یکتا است.

و در پرتو آن، برکت از آسمان و زمین آشکار می‌شود و همگان در رفاه و آسایش قرار می‌گیرند.

رسول خدا صلی الله علیه و آله در ذیل این آیه فرمود: وقتی قائم ما قیام کند زمین را پر از عدل و داد می‌کند پس از آنکه لبریز از ظلم و ستم شده باشد و فرمود: خوشا به حال صبرپیشگان در پنهانی او و خوشا به حال یاری کنندگانش در قیام او»^۷

نکته مهم این که وعده خدا حق و تخلف ناپذیر است؛ ولی جهانی شدن آیین الهی تا کنون اتفاق

نیفتاده است؛ به همین جهت مفسر بزرگ قرآن مرحوم طبرسی (ره) در تفسیر این آیه می‌گوید: «چون گسترش دین در سراسر زمین و جهان‌گیر شدن آیین، از گذشته تا کنون پدیدار نشده است؛ پس به یقین این امر در آینده اتفاق خواهد افتاد، زیرا که جهانی شدن دین اسلام وعده‌ای الهی است و وعده خدا تخلف بردار نیست.»^۸

امام سجاد علیه السلام پس از تلاوت آیه فوق فرمود: «به خدا سوگند: اینان شیعیان ما هستند. خداوند به دست مردی از ما، این کار را در حق آنان خواهد کرد و آن مرد مهدی این امت است و او همان کسی است که پیامبر صلی الله علیه و آله (درباره او) فرموده است: اگر از عمر دنیا جز یک روز نمانده باشد، خداوند آن روز را چنان طولانی کند تا مردی از خاندان من حاکم جهان گردد. نام او هم نام من است. او زمین را از عدل و داد پر خواهد کرد همانگونه که از ظلم و ستم لبریز شده باشد.»^۹

چنین مطلبی درباره این آیه از امام باقر علیه السلام و امام صادق علیه السلام نیز روایت شده است.

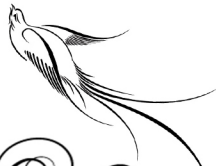
بررسی آیات دیگر را به مجال دیگر واگذار کرده و در پایان یادآور می‌شویم، اهل سنت نیز روایاتی آورده‌اند که آیاتی از قرآن را در مورد حضرت مهدی علیه السلام و حکومت جهانی ایشان می‌داند. مثلاً فخر رازی در ذیل آیه ۳ سوره بقره، از مصادیق «غیب»، مهدی آل محمد صلی الله علیه و آله را می‌داند که بایستی به آن ایمان داشت.^{۱۰} والسلام

برگرفته از:

۱. اصول کافی، محمد بن یعقوب کلینی، دارالاضواء، لبنان، ج ۱، ۱۴۵۰ق.
۲. بحار الانوار، محمد باقر مجلسی، نشر اسلامی، تهران، ج ۱، ۱۳۸۴ق.
۳. تفسیر المیزان، سید محمد حسین طباطبایی، علمی، لبنان، ج ۲، ۱۳۹۰ق.
۴. تفسیر نمونه، مکارم شیرازی و دیگران، اسلامیه، تهران، ج ۱۱، ۱۳۶۹ش.
۵. قیام و انقلاب مهدی، مرتضی مطهری، صدرا، تهران، ج ۵، ۱۳۹۸ق.
۶. امام مهدی در قرآن، مهدی یوسفیان، بنیاد فرهنگی حضرت مهدی، تهران، ج ۱، ۱۳۸۴ش.

پی‌نوشت:

- ۱- سوره آل عمران، آیه ۱۴۴.
- ۲- سوره مریم، آیه ۱۶.
- ۳- سوره مائده، آیه ۱۲.
- ۴- سوره احزاب، آیه ۳۲؛ سوره آل عمران، آیه ۶۱؛ سوره مائده، آیه ۵۵.
- ۵- اصول کافی، ج ۱، ص ۵۳۲، حد ۱۱.
- ۶- در بیش از بیست آیه قرآن حق بودن وعده‌های خداوند و تخلف ناپذیر بودنشان بیان شده است.
- ۷- بحار الانوار، ج ۳۶، ص ۳۰۴ باب ۴۱، حد ۱۴۴.
- ۸- مجمع البیان، ج ۷، ص ۱۵۲.
- ۹- همان.
- ۱۰- تفسیر فخر رازی.

امام مهدی (عج) در قرآن کریم

واحد فرهنگی
بیمارستان خاتم الانبیا (ص)